

Géczi János

# A dolgok legmélye

Mindkét szemében megduplázódik  
a smaragdzöld színnel szegett pupilla,  
hogy a dolog legmélyére lásson.  
Kétségtelen, a mindenség legalján  
fekszik, a kórházi betegágyon.

Cimbora, ugyan merre és hová  
vezethet innen az út, nevezzem  
azt bárminek is, kérdi a kettőzött  
tekintetű árnyalak, az nem lehet,  
hogyan idejutott, itt is marad.

\*

Miféle műterem az, amelyben  
nincs egyetlen mű sem? Elvitték már  
a befejezetteket? A helyiséget  
ábrázolta mind? – kérdezi. Míg nem  
megnyugszik és rátalál a képre,  
arra, mely elveszett, s nem remélte már,  
hogyan fölleli. Tárgyszerű, sugdossa,  
a perspektíva eltüntetése  
ellenére. Személyes, miképpen  
a hétköznapok. Valójában térkép,  
elemeiben azonosítható.

A szögletben, amelyet a nap  
alkonyatkor kivilágosít,  
noha a csirizfehér homályban  
és látótávolságon kívül lapult addig:  
a hatvan fokos háromszögvonalzó.  
Nyugat és észak közé ékelve  
ez a világ legszebb fényfestménye.  
Díztelen szentháromság, amint  
a jóisten kitekint a maga  
szerkesztette geometriából.  
Ahogy városképből festő.  
Festményből műkereskedő.

\*

Ez az? Ez a vertikálisan nyújtott?  
Nagy részét elrejtí a paraván,  
kettő, tán egy, elhasadva, melyet  
az exitáló társak elé húznak,  
a kisebb térfelet három lámpa  
foglalja el, 4000 K-s színhősök,  
s a fénye mindnek gleccserfehér.  
Lyukkamerával lenne jó, lamentál,  
e látványt megszemlélni, s azután  
a mutatvány fényképként rögzítendő.  
Székről tekintve rá vajon milyen?  
A padló sakktaflakövére fekvő?

Jobb szélén, fordított holland távcsővel  
nézve, ahogy a megfestések  
Vermeer a delfti tájat bámulta,  
a lőporrobbanás nyoma. Ott száz  
és egy ember hullt el, történetek  
váltak romhalmazokká, zellerzöld  
étkezészetek, mohó tornyú templomok.  
Ott foglalta el az udvarsarkon  
főlnevelt rézvirágokat az ősz.  
Úgy látja, a sikátorokban  
ismét lezajlik a gyermekkor,  
s a félemeleti ablakokba  
életképeket függesztenek.

A plafon s a fal találkozásában,  
oldalt, hol nem látszik a baboskék  
ruhás nő, bal karjával az asztalon,  
és a füzete pergamenbe kötve.  
A felhő sem, amelyből egykor  
meleg esőcseppek hulltak. Hallja,  
mintha a képtárlátogatóktól,  
kik eldönteni nem tudják, honnan  
kapja a fényt a portré. Ki tudja  
a választ? Azon a reggelen  
a padlásra a bombarészen át  
hullt be az arcra a fény. Az árnyak  
alapján az időpont percnyi  
pontossággal megállapítható.

\*

Újranézi, mert látni visszatér,  
a nyarat. Nem azt találja a kerti  
asztallapon, amit figyelt régen.

A tekintet az üvegen, áthatol  
a hetek falán, s amit feléje haladva  
érezékel, közel jutva hozzá, amit  
addig látott, megváltozik. Egy körte,  
kisbaconi, barnul a tányéron,  
s a csontnyelű késen elrozsdásodott  
a pengeél. Szabódarazsak, foltra  
folt, luggatták nyári szirmaiban  
a tűzpiros rózsza maradékát.

Aki a közös asztalhoz ily közel  
jut, annak még lehet-e szemmel látni  
a hagyatékot? Fecske csivitel,  
farka villáján felszúrva a nagy nyár,  
készül repülni, távoli Afrikába.

\*

Amikor a pulzussal pulzál a test,  
az ágy, a kórterem, s teljességében  
az egész világegyetem,  
gyakorolja a gazella futását.  
A fényfolt a falon úgy mozog,  
hogyan megmutassa, ott vagy.

\*

Előnyben részesítve a legnyugodtabb  
alkonyi órát, világos és közvetlen  
a példa. Mindaz, ami szól, igaz, haszna  
nagyon kicsi, nem bővelkedik csodákban.  
Mértéktartott, szikár, nem képzelhető el,  
hogyan tágasabb lesz valaha is a hely.  
Az élőképből, a testet a feszes  
térbe helyezve, tekintettel a jövő  
emlékére némi olajjal átfestve,  
végezetül ott a formájában lassan  
elélettelenedő főhős, élettelenül.

# Ismét a rózsáról

A máshol- és a jelenlét jegye, virág,  
 ujjak között, mell előtt, avagy fej fölé  
 tartva, kancsóba helyezve, hogy igyon az  
 örök ifjúság vizéből, vagy sírkőre,  
 melyet homályossá mos a szakadatlan  
 sírás. Rózsa, oly árnyék is szakad reád,  
 amely elbeszélhető pusztán, mert másból  
 nem áll, mint amelyet a szavak vetnek.  
 Az árnyalat, az illat, a tüskeszúrás,  
 amire csakis a szó képes, milyen?  
 S ki az, aki kizárólag a szövegben  
 él, s hogyha feltűnik, megvilágít a rend,  
 amiként ujaival fogja a rózsát?

## Titok

Terhéhez, hogy átvegyem, nincs vállam,  
 sem hajhullató télen, a nyakat  
 rókagereznába bugyolálva,  
 sem izgatott nyárban. Némaságba  
 hantolt, avagy hősi halottja is  
 lehetek, s ha kell, közüzalékja  
 a makadámnak. Az ereszeszkának  
 fűrészpora, a máglyatűz után  
 csonthamu, a szövegelés romja  
 mellett hamis tanú, csalásnapló,  
 létra a szivárványra, régi vágy  
 elbontott háza, himnuszhoz néma,  
 gödörhöz ásó, szétmart országhoz  
 rongyászló, nevetés nyakán fojtás,  
 bonyolult képletben egyértelmű  
 szorzás, a hitmaradék nyoma,  
 keresztöltéses életminta.  
 Ritkfém csipben. Cigiben fű.  
 De nem leszek soha a titka.